

Hørings svar fra foreningen **Refugees Welcome**

vedr.:

Forslag til lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået de danske myndigheder

Høringsfrist 24. september 2021

Med så kort en frist og så lang en lovtekst har vi ikke nærlæst alle sider, men kommenterer her på de vigtigste elementer samt konteksten.

Overordnet mener vi, at lovforslaget er overflødigt i sin grundsubstans. Desuden er det unødigt detaljeret og indeholder en række forbehold, som er kritisable.

Ingen fordele ved særloven

Særlove bør generelt undgås, og der er slet intet argument for en særlov i dette tilfælde. Baggrunden for aftalen var et legitimt ønske om at hente denne gruppe mennesker ud af Afghanistan i en fart, men det kunne have været gjort ved at udstikke nogle retningslinjer for, hvem der var omfattet af evakueringen, og så lade dem ansøge om asyl efter ankomsten. Den praktiske evakuering foregik alligevel længe før lovens vedtagelse. For de efterladte, som ikke nåede at komme med, kan det løses ved at bistå med transport til en dansk ambassade i et naboland og udstede visum til Danmark derfra.

Et lovforslag på 119 sider, som mest består af begrænsninger og forbehold, forekommer at være helt unødigt spild af tid for alle. Intet forhindrer den allerede ankomne persongruppe i at søge asyl, hvilket de med stor sandsynlighed vil få, og dermed er loven ligegyldig. Lovforslaget indeholder nemlig ingen fordele sammenlignet med asyl, men udelukkende begrænsninger – navnlig de to forhold, at opholdet ikke kan forlænges efter de 2 år, og at der ikke er adgang til familiesammenføring.

Hvis man, som anført i indledningen til lovforslaget, ønsker at sikre persongruppen "de bedst mulige forudsætninger for hurtigt og effektivt at kunne fortsætte deres liv og aktivt blive en del af det danske samfund", giver det ingen mening at tilbyde dem 2 års ophold uden mulighed for forlængelse. Flygtninge har krav på en varig og stabil løsning, og integrationen kan ikke lykkes så længe fremtiden i værtslandet hænger i en tynd tråd. Det er i forvejen meget problematisk, hvilket både UNHCR, DRC og vi selv direkte har kritiseret, at flygtninge i Danmark kun får midlertidigt ophold i 2 år ad gangen. Man må dog forvente, at opholdstilladelsen for denne personkreds vil blive forlænget, hvis de søger og får asyl, eftersom der er ringe udsigt til at særligt udsatte grupper som disse kan vende sikkert tilbage til Afghanistan om 2 år.

Ventetid

I indledningen argumenteres for, at særloven giver hurtigere adgang til ophold end asyl. Men selvom asylsager fra Afghanistan er sat i bero p.t., må man formode, at behandlingen genoptages snarligt, og man kunne med fordel fra ministeriets side bede Udlændingestyrelsen om at behandle de afghanske sager hurtigt ved fx at flytte et antal sagsbehandlere fra inddragelser over til nye sager, og således sætte hastigheden op. I 2015-16 blev mange syriske og eritreanske sager afgjort efter kun 3-4 måneder, og ved en senere kontrolgennemgang af flere hundrede sager blev der ikke fundet nogen uberettigede tilladelser. Denne persongruppe kan behandles hurtigt, da deres sager allerede er dokumenterede langt hen ad vejen.

Hvem er omfattet?

Begrænsningen af persongruppen er modsætningsfyldt. På den ene side giver man slet ikke ret til familiesammenføring, på den anden side er kriterierne i særloven langt bredere end de almindelige regler for familiesammenføring til flygtninge: både lovforslaget og den udvælgelse af persongruppen, som allerede er sket, medtager både familiemedlemmer i opadstigende linje (forældre til den pågældende) og personer, som har været en del af husstanden og forsørget af den pågældende. Det skaber en tilstand af fuldstændig tilfældighed:

- X insisterede på at få hele sin familie med, og er i dag i Danmark med sin kone, sine egne børn, sin ældre mor, sin søster og sin niece (en udvidet familie, som flygtninge normalt ikke får tilladelse til at blive genforenet med).
- Y måtte derimod efterlade sin kone, fordi Taliban forhindrede hende i at komme ind i lufthavnen, og sin datter som var indlagt på hospitalet. Hvordan Y kan blive genforenet med sin kone og datter fremgår ikke af de 119 siders lovforslag – men de har ret til at blive genforenet ifølge de generelle regler for familiesammenføring, hvis han søger om asyl.

Der blev kort sagt foretaget en lemfærdig udvælgelse ud fra ret uklare kriterier: ansatte i Udenrigsministeriet har på stående fod og under stort hastværk skullet tage stilling til spørgsmål om risiko og familierelationer, som slet ikke ligger indenfor deres område. Sådan var betingelserne desværre, men der bør være adgang til at alle nu får en mere fair og ligelig vurdering, og at alle efterladte familiemedlemmer kan komme hertil hurtigst muligt.

Risikovurderingen og Tolkeaftalen

Vurderingen af risiko er indgået i den udvælgelse, som allerede er foretaget, men forekommer helt uklar og arbitrær. Man har medtaget tolke under evakueringen, som tidligere havde fået afslag under Tolkeaftalen. Men samtidig har 4 tolke fået afslag efter Tolkeaftalen 12.-14. august, få dage inden evakueringen, fordi de ikke havde modtaget nye trusler – på trods af, at de tydeligt henviste til den ændrede situation, hvor Taliban havde overtaget de provinser, de kommer fra, og aktivt ledte efter bl.a. tolke. Det vides ikke, om disse 4 senere kom med i evakueringen, men i afslaget blev de ikke oplyst om at de kunne ansøge på andre måder. 59 ansøgere fik afslag samme dag (20. august), da man ikke mente at de faldt under Tolkeaftalens kriterier. Det vides heller ikke, om de evt. kunne være faldet under særlovens kriterier.

Tolke, som allerede var en profileret og udsat gruppe i sig selv inden Talibans totale magtovertagelse, har altså fået afslag på hjælp. Samtidig har helt almindelige ansatte på ambassaden, som på ingen måde har været profilerede, været omfattet af evakueringen.

Andre kritikpunkter

Klageadgang til Udlændingenævnet er forkert, eftersom der reelt er tale om personer, som er under en form for beskyttelse, og derfor bør sagerne høre under Flygtningenævnet. I indledningen står netop, at lovforslaget fremsættes "på baggrund af en markant forværret sikkerhedssituation" og "truede lokalansatte". Udlændingenævnet behandler klager omkring familiesammenføring og permanent ophold.

Der savnes argumenter for, hvorfor man kun kan indgive ansøgning i Danmark. Det er jo sagens kerne, og baggrunden for hele evakueringen – at man ikke kan ansøge om beskyttelse, så længe man ikke står med foden på dansk jord. Og Tolkeaftalen, som gik forud, var jo netop et (desværre mislykket) forsøg på at sikre en forhåndsscreening på ambassaden og adgang til den danske asylbehandling.

Et antal ansatte i NGO'er med relation til Danmark kom med i evakueringen, men mange andre gjorde ikke, og befinder sig lige nu i overhængende fare – profilerede som menneskerettighedsforkæmpere er de særlige mål for Taliban. De bør tilbydes hjælp til at komme ud af Afghanistan og til Danmark på lige fod med dem, der allerede er kommet hertil.

Om personer, som i øvrigt opfylder kriterierne i aftalen, lider af en smitsom sygdom eller en "alvorlig sjælelig forstyrrelse" eller ej, bør under ingen omstændigheder udelukke en person fra at få ophold. Det vil være en overtrædelse af Handicapkonventionen at stille en person ringere pga. sygdom, og beskyttelsesspørgsmålet bliver også relevant, hvis man i øvrigt mener at personen er i risiko pga. sin øvrige profil.

Sikkerhedsvurdering foretages ikke i almindelige asylsager, og det er helt uforklarligt, hvorfor det skal gøres i disse sager, hvor man på forhånd har scannet ID-papirer og ofte har herboende personreferencer i form af tidligere kolleger (militæret eller udenrigstjenesten, og det samme vil gælde NGO'er). Denne persongruppe udgør en mindre sikkerhedsrisiko end den gennemsnitlige asylansøger.

Samme problem gjorde sig i øvrigt gældende i Tolkeaftalen, hvor mindst én tolk i høj risiko trods højeste sikkerhedsclearing i det danske forsvar samt de britiske specialstyrker, blev afvist pga. at PET "ikke kunne afvise, at han udgjorde en sikkerhedsrisiko" – men ingen kunne få oplyst begrundelsen.

Efterretningstjenestens sikkerhedsvurderinger er retssikkerhedsmæssigt meget tvivlsomme, eftersom personen ikke kan forsvare sig imod eventuelle fejl og misforståelser. Hvis en person allerede er indrejst (og der kan jo ikke søges udenfor Danmark), vil en negativ sikkerhedsvurdering blot lede til Tålt Ophold i Danmark på ubestemt tid.

Med venlig hilsen

Refugees Welcome

v/ Michala C. Bendixen

Valhøjvej 12E, 1. 2500 Valby

www.refugeeswelcome.dk

kontakt@refugeeswelcome.dk

